

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**TA'LIMNING MASOFAVIY SHAKLIDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA
TEXNOLOGIYALARINI SAMARALI QO'LLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI**

Tuxtasinova Munira Ibragimovna

PhD

Odilova Nozima Alisher qizi

2-bosqich talabasi

Qo'qon davlat universiteti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada masofaviy ta'lim tushunchasi, uning mohiyati va turlari yoritiladi. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni, afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinadi. O'zbekistonda va xalqaro miqyosda masofaviy ta'limning rivojlanish jarayoni ham ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *Masofaviy ta'lim, AKT, onlayn ta'lim, e-learning, virtual sinf, platformalar, raqamli ta'lim.*

Hozirgi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimi ham tubdan o'zgarib bormoqda. An'anaviy ta'lim shakllari bilan bir qatorda masofaviy ta'lim ham keng ommalashib, zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylandi. Ayniqsa, COVID-19 pandemiyasi davrida masofaviy ta'limga bo'lgan ehtiyoj keskin ortdi va bu jarayon butun dunyo ta'lim tizimiga katta ta'sir ko'rsatdi.

Masofaviy ta'lim axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan bo'lib, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi masofani bartaraf etadi. Internet, raqamli platformalar, videoaloqa vositalari va elektron resurslar yordamida ta'lim jarayonini tashkil etish imkoniyati paydo bo'ldi. Bu esa bilim olishni yanada qulay, moslashuvchan va samarali qiladi.

Bugungi kunda masofaviy ta'lim nafaqat favqulodda vaziyatlarda, balki kundalik ta'lim tizimining muhim elementi sifatida ham qo'llanilmoqda. U oliy ta'lim, maktab ta'limi, kasbiy tayyorgarlik hamda malaka oshirish jarayonlarida keng foydalanilmoqda. Shuningdek, masofaviy ta'lim insonlarga geografik joylashuvdan qat'i nazar sifatli ta'lim olish imkonini bermoqda. Mazkur maqolaning maqsadi – masofaviy ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini samarali qo'llashning asosiy yo'nalishlarini tahlil qilish, uning afzalliklari va muammolarini aniqlash hamda zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rnini yoritishdan iborat.

Masofaviy ta'lim tushunchasi va mohiyati. Masofaviy ta'lim – bu o'qituvchi va talaba o'rtasida bevosita jismoniy aloqasiz, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali amalga oshiriladigan ta'lim shaklidir. Ushbu ta'lim turi zamonaviy raqamli vositalarga asoslangan bo'lib, u ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi. Masofaviy ta'limning eng muhim jihati – uning moslashuvchanligidir. Ya'ni, ta'lim oluvchi o'ziga qulay vaqt va joyda bilim olishi

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

mumkin. Bu esa ayniqsa ishlaydigan shaxslar, nogironligi boʻlgan insonlar yoki uzoq hududlarda yashovchi talabalar uchun katta imkoniyat yaratadi. Bundan tashqari, masofaviy taʼlim oʻquv jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Har bir talaba oʻz bilim darajasi va tezligiga qarab oʻqish imkoniga ega boʻladi. Shu jihatdan, bu taʼlim shakli zamonaviy pedagogikaning muhim yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi. Masofaviy taʼlimda AKT vositalari Masofaviy taʼlim samaradorligi bevosita axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining toʻgʻri va maqsadli qoʻllanishiga bogʻliq. Bugungi kunda turli xil platformalar va dasturlar orqali taʼlim jarayoni tashkil etilmoqda. Jumladan, videokonferensiya vositalari orqali real vaqt rejimida darslar oʻtiladi, bu esa anʼanaviy dars muhitini qisman boʻlsa-da, tiklash imkonini beradi. Shuningdek, elektron taʼlim platformalari orqali oʻquv materiallari joylashtiriladi, topshiriqlar beriladi va baholash amalga oshiriladi. Multimedia vositalari - video, audio, animatsiya va prezentatsiyalar - oʻquv materiallarini yanada tushunarli va qiziqarli qiladi. Natijada, talabalarning darsga boʻlgan qiziqishi ortadi va bilimlarni oʻzlashtirish darajasi yaxshilanadi. AKTni samarali qoʻllash yoʻnalishlari Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish bir necha asosiy yoʻnalishlarni oʻz ichiga oladi.

Birinchidan, interaktiv taʼlimni tashkil etish muhim hisoblanadi. Yaʼni, talabalar faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi boʻlishi kerak. Buning uchun savol-javoblar, onlayn muhokamalar, testlar va virtual guruh ishlari tashkil etiladi. Ikkinchidan, oʻquv materiallarini raqamlashtirish zarur. Elektron darsliklar, videodarslar va interaktiv topshiriqlar talabalarga mustaqil ravishda bilim olish imkonini beradi.

Uchinchidan, zamonaviy baholash tizimlarini joriy etish kerak. Onlayn testlar, avtomatik baholash tizimlari va elektron portfoliolar orqali talabalarning bilim darajasi aniqlanadi. Masofaviy taʼlimning afzalliklari Masofaviy taʼlimning asosiy ustunliklaridan biri uning qulayligidir. Talabalar istalgan joyda va vaqtda oʻqish imkoniga ega boʻladi. Bu esa vaqtni tejash va samarali foydalanish imkonini beradi. Bundan tashqari, masofaviy taʼlim harajatlarni kamaytiradi. Yoʻl kira, turar joy va boshqa qoʻshimcha harajatlarni talab etilmaydi. Shu bilan birga, talabalarga dunyoning yetakchi universitetlari va kurslariga ulanish imkoniyati yaratiladi.

Oʻzbekistonda masofaviy taʼlim Oʻzbekistonda masofaviy taʼlim tizimi soʻnggi yillarda jadal rivojlanmoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida bu tizim keng joriy etildi va taʼlim jarayonining uzluksizligini taʼminlashda muhim rol oʻynadi. Hozirgi kunda oliy taʼlim muassasalari, maktablar va oʻquv markazlarida turli platformalar orqali masofaviy taʼlim olib borilmoqda. Bu esa taʼlim tizimining raqamli transformatsiyasiga xizmat qilmoqda. Xalqaro tajriba Xalqaro tajribaga nazar tashlaydigan boʻlsak, rivojlangan davlatlarda masofaviy taʼlim allaqachon keng yoʻlga qoʻyilgan. Yetakchi universitetlar zamonaviy platformalar orqali talabalariga yuqori sifatli taʼlim bermoqda. MOOC platformalari orqali millionlab insonlar bepul yoki arzon narxlarda taʼlim olish imkoniyatiga ega boʻldi. Bu esa taʼlimning ommaviylashuviga olib keldi.

Xulosa qilib aytganda, masofaviy taʼlim zamonaviy taʼlim tizimining muhim va ajralmas qismiga aylandi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish orqali

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

ta'lim sifatini oshirish, bilim olish jarayonini qulay va samarali tashkil etish mumkin. Shu bilan birga, mavjud muammolarni bartaraf etish, texnik infratuzilmani rivojlantirish va pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Kelajakda masofaviy ta'lim yanada takomillashib, ta'lim tizimining yetakchi yo'nalishlaridan biriga aylanishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. UNESCO. Distance Learning Guidance. 2021.
2. OECD. The Impact of COVID-19 on Education. 2020.
3. Gazeta.uz. Masofaviy ta'lim: O'zbekistondagi tajriba. 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Masofaviy ta'lim bo'yicha qarorlar. 2021.
5. Cursera. Global Skills Report. 2022.
6. European Higher Education Area (EHEA). Report. 2020.
7. Anderson, T. The Theory and Practice of Online Learning. 2011.